

Beszéd és ima

özv. Pákeyné Fangh Antónia koporsója mellett.

Elvégeztetett. Beszédes ajaka régóta néma volt. Szép lelke már csak magának és Istennek élt. Magának szüntelenül szedegette elő a sok szép emléket. Emlékei első lapján a fehér ifjuság ábrándos képei között mindenütt ott látta költői lelkü édes anyja* gondos keze jószágos mozdulatait. Jóleső köszönetet mondott neki azért, hogy hű honleánnyá, művelt nővé és vallásos hívővé növelte.

Emléke többi lapjain az ifjui ábrándok mind jobban, meg jobban valósulnak meg. Gyöngéd és mindig kedélyes, jó férje oldala mellett, egy szép és munkás élet megáldva a családi örömök áldásaival. És végül a nagy bánattal, melynek sebe csak ott gyógyul be, ahol többé nem fáj semmi

Bánata elől el-el bújdosott, de szive gyászolt, szive fájt s szólt neki a bújdosó: vissza, vissza oda, hol gyermekálmaim szőtted.

Vágyakozott vissza, mert érezte, hogy könnyebb lesz ott elvégezni, hol először nyílt számára a rózsa. Vágyakozott még egyszer hallani szép kertje lombos fáinak susogását. Még egyszer látni akarta azt a fészket, melyet ketten raktak s melyben drága gyermekeik között oly boldogok voltak.

Élvezni akarta virágai illatát, hogy azután elmondhasson neki mindent, ott, ahol már csak folytatása van, de vége nem lesz soha annak, amit lelkők attól a nagy lélektől örökölt, aki épen úgy beszél a művészileg szerkesztett templomok és paloták ablakaiból, mint azoknak lelkéből, kiket a szülő gyermekeinek nevez.

Pákeyné Fangh Antónia élete fehér függönyére annyi szép gondolat, annyi díszes kép van még fölrajzolva, melyeket a rokonok, barátok és ismerősök szemei láttak és látni fognak, abban az emlékből, melyet

* Fanghné Gyujtó Izabella.

biztosított magának a végső eltávozás, e szomorú jelenet utáni időre! Szép, kedves, jótékony és áldásos volt az ő élete, hogy hálás szívünk zsolozsmáját bocsátjuk az égi atya elébe, *imádkozzunk*.

Imádság.

Istenünk, édes jó Atyánk, ajkunk remeg, szavunk ingadozik, mert nem tudjuk vajjon szabad-e siratnunk a mi drága halottunkat, vagy inkább hálát kell mondanunk neked, hogy megajándékoztad szép életével, nemes gondolkozásával, a mi mindig szegényedő, foszladozó magyar társadalmunkat.

E mellett a gyászos koporsó mellett fontolgatjuk azt a sok jót, mivel embergyermekedet egy hosszú életpálya göröngyös útain elhalmozod. A mi gyarlóságunk gyakran csüggedésbe ejt, ha csapás és veszedelem sújtol, pedig a mi drága halottunk élete bizonyosság a mellett, hogy a te kegyelmedből a rosszból is jó származik, mert megtanuljuk, hogy türelem, kitartás és csüggedetlen munka gyümölcse nem marad el.

Az ő példája arra tanít, hogy a szülő élete szétárad a gyermekek között s újra éli velök azt az időt, melynek órái a sok gond miatt gyakran napokká növekedtek. Olyan a szülői szeretet, mint a te atyai szereteted, a könnyecseppekből is virágbimbót fakaszt. Minden jó anya a szentek társaságához tartozik, már itt a földön s túl a síron az örven-dezők boldog öröme leszen jutalma.

Jó atyánk, fogadd hálánkat az ő életéért s mindazért a jóságért és szeretetért, amely tőle származott és körülötte szétáradott. Köszön-jük neked, hogy ha voltak fájdalmai és szenvedései, adtál neki lelki erőt, hogy türelemmel elviselhesse. Köszönjük, hogy övéit megsegítetted, hogy türelemmel, szeretettel és kitartó jósággal ápolhatták élete nehéz napjaiban. Mindazokat, akik életét a barátság és a figyelem gyöngy-szemeivel ékesítették, áldd meg, neki pedig adj boldog és csendes pihenést a jó lelkek örök honában. Ámen.

Dr. Boros György,
teol. tanár.

Beszéd és ima

Kovács Buba koporsója felett.

Az erőnek és vigasztalásnak Istene, ki betölti a magasságot és mélységet, legyen jelen közöttünk e nehéz órában. Emelje fel lelkünket a kétségből és bizonytalanságból s töltse be szivünket az örökélet megnyugtató reménységével. Amen.

„A leányzó nem halt meg, csak alszik“.

A názáreti Jézusnak eme szavai visszhangzanak lelkemben, amidőn eme könnyekkel, virágokkal és forró sóhajtásokkal gazdagon meg-
rakott koporsó mellett megállok. Mert úgy érzem, lelkipásztori hivatásom szentsége ritkán állít ilyen súlyos feladat elébe, mint ebben a pillanatban. Ezt a feladatot csak a Jézus lelkéből vett világosság s az evangéliumból merített lelkiező segítségével végezhetem.

Hiszen a szerető szülőkkel együtt én is boldog szemlélője voltam azoknak a kiváló isteni ajándékoknak, testi és lelki szépségeknek, amelyek ezt a drága gyermeket többi társai közül annyira kiemelték. Láttam őtet a gyermekszobában játéktárgyai gondos rendezése közben. Láttam, amint kis testvére kezét szeretettel fogva, sétált az utcai áradatban, kísérve az édes anya örökdő tekintetétől. Láttam, amint szelid engedel-
mességgel simult a szerető szülők oldalához s mintegy versenyre kelt, hogy örömet szerezzen nekik a nevelés gondjaiért, vagy amikor szavának édes csicsérgésével elűzte a gondos nagymama homlokáról az aggodalmak felhőit.

Aztán tanuja voltam annak, amint az iskolában nagy odaadással gyűjtötte a tudományok kincseit, ahol szellemi kiválóságaival, erkölcsi fölényével mintája és tükre volt többi társainak. És láttam, amint most élete utolsó napjaiban is, milyen hűséggel tanulta a konfirmációs kátét, amelyet el is vitt magával az örökkévalóság útjára. Mindezek alapján képzeletben előre láttam a minta ifjuság után következő boldog jövendőt, a gyermeki kiválóságokkal párosult gondos nevelésnek a méltó gyümölcseit.

Óh, de egyszer felhők tűntek fel a láthatáron. Kezdetben nem is látszottak olyan vészeseznek. A kedves gyermek szemének átható sugarai áttörtek rajtuk. De a felhők egyre komorabbak és sötétebbek lettek s mind vészsebesen közelítettek. Az orvosi tudomány minden fegyverét csatarendbe állította ellenük. A szülői szeretet a végső kétségbeesésig hősie önfeláldozással vívta harcát velük. Minden hiába való volt. A szülői szárnyak gondos védelme alatt is a pusztító jégeső halálra sebezte a családi fészeknek egyik drága lakóját. Sáron rózsája elhervadt. A szép fehér liliomszál derékban kettétörött.

És itt, ahol az értelem megáll s a gondolat szárnyaszegetten esik vissza a földre, ahol a vigasztalásnak minden szava csak a sebeket mélyíti s a könnyeket szaporítja: nekem a hitnek és reménységnek igéjét kell hirdetnem akkor, amikor az én lelkem is csordultig van a vesztes fájdalommal s a csalódás keserűségével.

Ebben a nehéz pillanatban hangzik felém és felétek a Mester szava: „A leányzó nem halt meg, csak alszik“. Hát nem emlékeztek-e, hogy ennek a kedves teremtésnek egész lényében volt valami, ami nem a földből való? Hiszen ez a föld dúrva, irigy, önző, telve kísértésekkel és bűnökkel, de ezek az alantas indulatok távol voltak az ő szeplőtlen, tiszta lelkétől. Ez a lélek, melyet mi mindnyájan annyira szerettünk benne, nem vész el. Ilyen lélek el nem vészhetett! Némuljatok el hát panasznak és zúgolódásnak hangjai ajkainkon! Csituljatok el megkeseredett lelkünből feltörni kívánkozó indulatok. Halkabban dobogj megsebzett szív! Mert Ő . . . a Buba alszik.

Mi addig imádkozzunk!

Istenünk! Mennyei jó Atyánk! Úgy tetszik, hogy nincsen akkora bánat, mint a mi bánatunk. Hiszen ime ami szemeink láttára, lassú hervadással hervadt el egy szépséges virágszál, amelyre olyan nagy reményekkel és büszke önérzettel tekintettünk. Egy gazdag lelki világ omlott össze, egy élő templom dőlt le s bármennyire is akartuk, nem volt erőnk, hogy feltartóztassuk az enyészet hatalmát. Elveszítettük azt, aki 18 évig minket boldogított s akiért olyan édes volt a küzdés, az áldozás, sőt még a szenvedés is. Mekkora űr maradt utána mindenütt, ahol csak ismerték! De mekkora különösen a szülők szívében s a családi otthonban, ahova annyi fényt, derűt és melegséget tudott varázsolni elragadó egyéniségével, lényének kedves bájával s aranyos kedélyével. Tiszta lelke fénye még a hosszas betegségben is világított. Amikor körülötte mindenki csüggedett, ő akkor is bízott, amikor a leginkább szenvedett, akkor is mosolygott. Óh, jó Isten, tekintsd meg, ha vagyon-e oly bánat, mint a mi bánatunk?!

Nagy vesztesünk fájdalmában, nyugtalankodó lelkünk kétségei köz-

ben hozzád menekülünk bölcs és jó Atyánk. Hiszen te nemcsak akkor szeretsz, amikor reményeinket valóra váltod s jó kedved esztendőit hirdeted közöttünk, hanem akkor is, amikor meglátogatsz, amikor mély gyászba öltözteted lelkünket s olyan úton vezeted lépéseinket, amelyeknek célját véges értelmünk be nem láthatja.

Vége van a mi látóhatárunknak e koporsónál is. Itt meg áll értelmünk s elhagynak gondolataink. Óh, csak te ne hagyj el minket jó Atyánk ebben a nehéz órában. Ott, ahol megáll az emberi gondolat, te ragyogtassad dicsőséged fényességét. Ahova nem hatolhat be értelmünk világa, ott vezessen a hitnek ereje. Az adjon szárnyat tört reményeinknek s a csalódások és megpróbáltatások világából emelje fel lelkünket ama jobb hazába, ahol béke leng körül, szeretet fogad s elmúlnak minden szenvedéseink. Ez a hit adjon erőt mindnyájunknak, kik igaz részvétellel álljuk körül ezt a koporsót.

De különösen a vesztés fájdalma alatt roskadozó szülők szívére csepegtess enyhítő balzsamot. Számláld meg a drága gyermekért hullatott könnyeket s jutalmazd meg azt az önfeláldozó szeretetet, amely több, mint két éven keresztül a beteg ágya mellett virrasztott, amely soha nem csüggedett, nem zúgolódott, hanem mindig hitt, bízott és remélt.

Az itt maradt testvér fölött, akinek szíve egyé volt forrva az alvó testvér szívével, lebegjen isteni gondviselésed, hogy benne találjanak kárpótlást a csalódott szülők s az érte való munka és áldozás adja vissza lelkük békéjét és nyugalmaát.

A gondos nagyanya, a szerető nagynénik és nagybácsik, akik mindnyájan annyi szeretettel és jószággal vették körül az elköltözöttet, találjanak megnyugvást abban a tudatban, hogy a szeretet erősebb a halálnál, keményebb a koporsónál s akit igazán szerettünk, azt tőlünk semmi hatalom végleg el nem veheti.

És most jó Atyánk, szenteld meg ezt a koporsót, mely egy ártatlan, tiszta, nemes és jó lélek porsátorát zárja magában. Szenteld meg a sírt, ahova helyezni fogjuk, hogy abban hosszas szenvedése után álma és nyugalma legyen zavartalan. Fennkölt lelke pedig találja meg méltó jutalmát az örökkévalóság hazájában. Itt a családi otthonban s kint a küzdelmek mezején maradjanak velünk a béke és megnyugvás angyalai.
Amen.

* * *

Miatyánk. Bucsúszavak: Mig itt voltál telve volt a ház tiszta lelked áldott fényével. Mennél kevesebb ideig boldogítottál minket, annál hosszabb gyászt és fájdalmat hagysz magad után. Mert hiszen te olyan

Erre megkondult a hajnali harangszó. Mi fölébredtünk Fölébredtünk erre a szomorú valóságra. Most már aludj és pihenj te drága Buba, hiszen te nagyon elfáradhattál. Álmodj szerető szülőiddel, testvéreddel, nagymamával, nagynénéid és nagybátyáiddal; mert ha csak álmodban is velük lehetsz, akkor tudjuk, hogy te boldog vagy. Sírhalmon virágok fognak nőni. Azok által küldj minél gyakrabban üzenetet azoknak, akiket te annyira szerettél s akik tégedet annyira szerettek. Ami szeretetünk fog virrasztani álmod felett! A jó Isten legyen veled és velünk. Ámen.

Vári Albert,
vallástanár.

Beszéd

Deák Miklós felett.

Jób XXIX. r. 11., 12., 15. „Mert amely fül engemet hall, boldognak mond vala, és amely szem lát vala, bizonyosságot tesz az én ártatlanságom felől. Mert én a nyomoruság miatt kiáltó szegényt megszabadítom vala, az árvát is és akinek semmi segítője nem vala. A vaknak én szemei valék és a sántának mintegy lábai“.

A szép és kies Nyikó völgyének mély gyásza van. Ékes szavú prófétája, nemes szívü lelki vezére koporsójába dült. Nem szólal meg többé az az ékes hang, nem dobban meg többé az a nagy szív: Deák Miklós lelkész csendesen alussza immár örök álmát s az enyészet szele fúj kihült tetemére.

„A vándor elfáradt, a földi pálya végezve már.

Ezer vész és küzdés között, révpartra ért a szírtbe, habba ütközött Hajósnak összeroncsolt kis sajkája“.

Hatvanöt évet élt és ez élet-út rakva volt sikerekkel és szűrő tövisekkel. Negyven éves lelkészi pályafutásán úgy töltötte hivatásszerű kötelességét, hogy az alapíge szerint, amely fül hallgatta, boldognak mondotta és amely szem látta, bizonyosságot tett ártatlansága felől. Valóban ritka lelki gazdagsággal, tehetséggel és nemes jellemmel megáldott ember volt. Lelkének erejénél fogva vezér szerepre volt hivatva. Volt egyházköri jegyző, közügyigazgató, folyóiratok szerkesztője, de legnagyobb volt akkor, amikor mint egyházunk közkatonája küzdött harcaiban. Talán érezte ezt ő is és ezért útasította vissza szerényen a felkinált magasabb tisztséget. Mint a vármegye törvényhatóságának tagja, ékesszólásával korán feltűnt és itt népének egyik leghatalmasabb pártfogója lett. Éjjel és nappal talpon volt, hogy az irás szava szerint a nyomoruság miatt kiáltó szegényt megszabadítsa; az árvát is és akinek semmi

segítője nem volt. Ott kilincselte a hatalmasok ajtaján, taposta azoknak küszöbét, hogy tekintetüket a gyengébbek felé irányítsa és önzetlen lelkét úgy boldogította, ha sikereket érhetett el. Valóban úgy volt; ő volt a vaknak szeme és a sántának mintegy lába. És amikor a világ, az élet forrott és kavargott, amikor a vérzivatar tépte, rázta az életnek fáját, amikor úgy összekeveredett erény és véték, hazaszeretet és árulás, tisztaság és szenny, amikor a lelkek csak úgy botorkáltak a sötétségben, akkor mint kiáltó szó emelkedett ki; belekiáltotta fájának vesztét, pusztulását, a mélységbe és magasságba; zokogó imádsággal ostromolta az eget és a mentés munkáiban a legfárasztóbb küzdelmet vívta. És mert úgy történt, hogy a hatalmasabbakból gyengébbek lettek, mert a világ kereke nagyot fordult, Ő ott kopogtatott ekkor a nép szívének ajtaján, hogy a nyomoruságtól kiáltó szegényt megszabadítsa, mintha egész életén át ez lett volna megparancsolva lelkének.

Csodálatos, hogy akit boldognak mond vala, akit családi és társadalmi élete szerencsésnek mutatott, akit oly nagy anyagi és lelki erőben láttunk mindenkor, az most életének delén oly könnyen omlott össze a halál kezének érintésére. Mi történt vele, mi örölte fel életerejét? Semmi más, csak az, hogy nagyon elfáradt a szive. Mert az egyiknek lélekzete fogy el, a másiknak lába roskad össze, neki a szive fáradt holtra! Azért fáradt el, mert ott, ahol az élet küzdő terén a hatalmasok kimagaslanak és kemény harcokat vívnak, kimagaslott Ő is és küzdött elszántan, bátran, de úgy, hogy a csapásokat mind felfogta, vissza nem adott egyet is soha; — azt hitte elbirja úgy is. Azért fáradt el, mert mint jó lelki pásztor a gondjaira bízott nép szívét össze akarta ölelni, hogy az életnek szép magaslatára emelje fel, hol a mélységek fojtó gőze nem öli meg a tiszta érzelmeket s nem tudta, hogy sisiphusi átok ül most azon és az, mint nehéz kő a mélység felé gördül. Azt hitte elbirja mégis! Elfáradt, mert Ő valahol betekintett az élet mélységeibe és úgy látta, hogy az embereknek a szive fáj, azt akarta meggyógyítani, de úgy, hogy a fájdalmat a saját szívére rakta, — azt hitte elbirja úgy is. És nem bírta el. Egy szép, de életének utolsó vasárnapján mégegyszer kiöntve lelkének legszebb gondolatait, utólérhetlen erővel szólotta az ígét, pontosan elvégezte napi feladatait s aztán álmra dőlt pihenni, de nem ébredt fel többé. Sokkal több volt a fáradtság, hogysesem azt egy rövid éjszakán kipihenhetne volna, arra a küzdelemre az örökké tartó éjszaka reá kellett boruljon.

És most, ahogy elvonul lelki szemeim előtt ez az élet, elgondolom, hogy mégis csak igaza volt annak, aki azt mondotta, hogy a pap az erkölcsi és polgári rend amphibiuss embere, hogy amíg egyfelől a legmagasabb szellemi és erkölcsi méltóságot hordozza, ugyanakkor fény-

telen a ránkja. Ő a századok és emberivadékok Prometheussza, ki az égi tüzet aláhozza, de épen ezért tépi keblét a saskeselyű. Ő az embereknek esküdt barátja, barátja a porban játszó gyermeknek, a meggondolatlan ifjunak, a védtelen, ártatlan hajadonnak, a lomoly férfinak, a békétlen házastársnak, az életúnt öregnek; az Istent átkozni készülő reménytelennek, az üdv és kárhozat fiának és ugyanakkor vádlottja az embereknek, aki fölött jogosítva van ítéletet mondani az ártatlannak és bűnösnek és aki felelőtlenül válhatik a méltatlanság martirjává. Én viszszanézek ez elmúlt életre és elgondolom, hogy mi ezt az életet nem tudtuk soha kellőleg méltatni, kellőleg megbecsülni. Mindegy az már, az életet Isten értékeli és az, amit a koporsók után hangoztatnak az emberek, az legfönnebb csak sejteti az isteni értéklést. De a haláltól csak azokat lehet féltetni, akiket koporsójukkal eltemetnek végkép. Deák Miklóst nem lehet eltemetni. Hiába némult el az az ajak, nekünk füllünkbe cseng tovább az Ő zengzetes szava Halljuk mindenütt e völgynek térein, e népnek ajkain. Szellő ezt hordja tovább, erdők fáit ezt susogják, virágok erre hallgatnak, madárdal ezt zengi. Hallom, most is hallom, amint lelkének keserűségével kiáltja: „Diogenes gyűjtsd meg újra lámpásodat s keresd meg az igaz embert!” Hallom, amint imádkozik: „Nagy Isten tekintsd meg egy elárvult nép sorsát, mely oly rég viseli a történelem folyamán búsulásodnak haragját”. Majd mesél csodás lelkű nőkről, akik magas polcon is megbecsülik a kérges tenyerű, de drága szivű édes anyákat; nőkről, akik hitükért áldozatul hozzák utolsó kincsüket is és feláldozzák boldogságukat; majd a nonszeretet végeztet velük csodás tetteket!... De hallga! Most megszakadt a hang; most alszik, mélyebben, mint szokott, mert nagyon elfáradt a szive... vagy nem! Most viszi egy nép sors fájdalmát, keserűségét Isten trónja elé és ott akarja elmondani: nézd Uram, a nyomoruság miatt kiállt a szegény, az árváknak nincsen semmi segítője, ott lenn sokan nem tudnak látni, sokan nem tudnak járni... Valóban, ha az égbe mi kellett volna szószólót küldjünk, nem küldhettünk volna mást. Lomb lehajtja ágát, madár félve rebben, virág összehúzza helyhét egy pillanatra, amig prófétája indul égi útakra és búcsuzik... Ámen.

Marosi Márton,
kađácsi lelkész.